

C-52/22. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2022. január 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Bundesverwaltungsgericht (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. január 17.

Felperes:

BF

Alperes hatóság:

Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und
Bergbau

Az alapeljárás tárgya

A szövetségi köztisztviselő teljes nyugdíja mértékének meghatározása – Az APG [(az általános nyugdíjtörvény)] szerinti nyugdíjak és a szövetségi köztisztviselők teljes nyugdíja inflációhoz első alkalommal történő hozzáigazításának eltérő időpontjai – Az eltérő bánásmód megszüntetése, azonban visszamenőleges hatály nélkül – A jogbiztonságnak, a szerzett jogok védelmének és a tényleges érvényesülésnek az elve

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

A 2000/78/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának, valamint 6. cikke (1) bekezdésének az EUMSZ 267. cikk alapján történő értelmezése

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, (2) bekezdésének a) pontját és 6. cikkének (1) bekezdését, valamint a jogbiztonságnak, a szerzett jogok védelmének és az uniós jog tényleges érvényesülésének az elvét, hogy azokkal ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében azon köztisztviselők csoportjainak nyugdíját, akik legkésőbb 2021. december 1-jétől váltak nyugdíjra (a Pensionsgesetz 1965 [a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény] szerinti teljes nyugdíjra) jogosulttá, első alkalommal csak a nyugdíjjogosultság megszerzését követő második naptári év január 1-jétől kezdődő hatállyal igazítják ki, miközben azon köztisztviselők csoportjainak nyugdíját, akik csak 2022. január 1-jétől válnak, illetve váltak nyugdíjra (a Pensionsgesetz 1965 [a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény] szerinti teljes nyugdíjra) jogosulttá, első alkalommal már a nyugdíjjogosultság megszerzését követő naptári év január 1-jétől kezdődő hatállyal kiigazítják?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv: 1. cikk, a 2. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja, 3. cikk, a 6. cikk (1) bekezdése, a 9. cikk (1) bekezdése

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Pensionsgesetz 1965 (a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény) 41. §-a (2) bekezdésének BGBI. I., 135/2020. száma szerinti változata:

„Az e szövetségi törvény alapján járó nyugdíjakat és nyugellátásokat – a 26. § szerinti kiegészítő pótlék kivételével – a kötelező nyugdíjbiztosítási rendszer szerinti nyugdíjakkal egyidejűleg és azonos mértékben kell kiigazítani, ha azok tekintetében

1. a jogosultság a tárgyév január 1-je előtt már fennállt [...]

Az első mondattól eltérően a nyugdíj első kiigazítására csak a nyugdíjjogosultság megszerzését követő második naptári év január 1-jétől kezdődő hatállyal kerül sor [...]

A BGBI. I., 210/2021. szám alapján a PG 41. § (2) bekezdésének utóbbi mondata helyébe 2022. január 1-jei hatállyal a következő szöveg lépett:

„Az első mondattól eltérően a nyugdíj első kiigazítására a következőképpen kerül sor:

Az előző naptári év táblázat bal oldali oszlopában feltüntetett napjától járó nyugdíjakat január 1-jétől a táblázat jobb oldali oszlopában szereplő korrekciós tényező százalékaival kell felszorozni

január 1. 100%

[...]

július 1. 40%

[...]

október 1. 10%

Az előző naptári év november 1-jétől vagy december 1-jétől járó nyugdíjak esetében az első kiigazításra a nyugdíjjogosultság megszerzését követő második naptári év január 1-jétől kezdődő hatállyal kerül sor. [...]

PG 1965 (a nyugdíjakról szóló 1965. évi törvény) 99. §-a (BGBl. I., 65/2015. sz.) a következőképpen rendelkezik:

„XIII. SZAKASZ

Az 1954. december 31. után született köztisztviselőkre vonatkozó különleges rendelkezések

Párhuzamos számítás

99. § (1) A XIII. szakasz kizárólag a 1954. december 31. után és 1976. január 1. előtt született, azon köztisztviselőkre vonatkozik, akik 2005. január 1-jét megelőzően lettek közszolgálati jogviszony keretében a szövetségi állam szerződéses alkalmazottjai, és 2004. december 31-én szolgálatban állnak.

(2) A köztisztviselőt csak olyan mértékben illeti meg az e szövetségi törvény alapján kiszámított nyugdíj vagy időskori ellátás, amely megfelel a 90. § (1) bekezdése szerinti azon százalékos mértéknek, amely a köztisztviselő által 2004. december 31-ig megszerzett, köztisztviselői nyugdíjra jogosító teljes szolgálati időből ered.

(3) A köztisztviselői nyugdíj vagy időskori ellátás mellett a köztisztviselő részére az APG, valamint az APG 6. §-a (3) bekezdése és 15. §-a (2) bekezdése 2013. december 31-én hatályos változatának alkalmazásával kell a nyugdíjat kiszámítani. Ennek során az APG 15. §-a és 16. §-ának (5) bekezdése nem alkalmazható. Az APG szerinti nyugdíj a (2) bekezdés szerinti százalékos arány 100%-hoz viszonyított eltéréseinek megfelelő mértékben fizetendő.

[...]

(5) A köztisztviselő teljes nyugdíja a (2) bekezdés szerinti időarányos köztisztviselői nyugdíjból vagy időskori ellátásból és a (3) bekezdés szerint arányosan számított nyugdíjból áll.”

Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (az általános társadalombiztosításról szóló törvény) 108h. §-ának (1) bekezdése:

„Évente január 1-étől kezdődő hatállyal

a) a nyugdíjbiztosításból folyósított valamennyi olyan nyugdíjat, amelyre az adott év január 2-je előtt szereztek jogosultságot (223. § (2) bekezdése), [...]

fel kell szorozni a korrekciós tényezővel. [...]

A BGBl. I., 28/2021. szám alapján az ASVG 108h. §-a a következő bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az (1) bekezdéstől eltérően az első kiigazításra úgy kerül sor, hogy az olyan nyugdíjat, amelyre a kiigazítást megelőző naptári évnek a táblázat bal oldali oszlopában feltüntetett naptári hónapjában szereztek jogosultságot (223. § (2) bekezdése), január 1-jétől az emelésnek a korrekciós tényező alkalmazásából következő összegének a táblázat bal oldali oszlopában feltüntetett százalékkal kell növelni:

február	90%
március	80%
április	70%
május	60%
június	50%
július	40%
augusztus	30%
szeptember	20%
október	10%

Ha a jogosultság megszerzésére a kiigazítást megelőző naptári év novemberében vagy decemberében kerül sor, akkor az első kiigazítást a jogosultság megszerzését követő második naptári év január 1-jétől kell elvégezni [...].”

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes (BF) annak a hónapnak a végén vonult nyugdíjba, amelyben betöltötte a 62. életévét, azaz 2020. július 1-jei hatállyal. A Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (vasúti és bányászati tisztviselők biztosítóintézete, Ausztria, a továbbiakban: BVAEB) 2020. december 2-i jogerős határozatával megállapította, hogy BF 2020. július 1-jétől a nyugdíjtörvény (a továbbiakban: PG) alapján havi bruttó 4455,43 euró összegű teljes nyugdíjra jogosult. Ez a teljes nyugdíj többek között 3716,82 euró összegű nyugdíjból, 327,53 euró összegű, a PG 90a. §-a szerinti növekményből és 411,08 euró összegű, az általános nyugdíjtörvény (APG) szerint számított arányos nyugdíjból áll.
- 2 BF a 2021. február 26-i beadványával a 2021. január 1-jétől fizetendő nyugdíját illetően új határozat meghozatalát kérte. A BVAEB a 2021. március 19-i határozatával megállapította, hogy a BF-et megillető teljes nyugdíj összege 2021. január 1-jétől nem változik, mivel a PG 41. §-ának (2) bekezdése szerint az inflációhoz való első igazítást csak a jogosultság kezdetét követő második naptári év január 1-jétől, azaz 2022. január 1-jétől kell elvégezni. E határozat ellen BF 2021. április 6-án, határidőn belül keresetet indított a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria) előtt.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 3 BF azt állítja, hogy szövetségi köztisztviselőként 2020. július 1-jén, 62 éves korában kerkedvezményes nyugdíjba vonult. A PG 99. §-a szerinti párhuzamos számítás szerint a köztisztviselői nyugdíjának összegét részben a PG rendelkezései, részben pedig az ASVG-ben foglalt szabályok alapján számították ki. Úgy vélte, hogy a PG 41. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata sérti az egyenlőség elvét és ezért alkotmányellenes, mert azt jelenti, hogy az APG egyik elemét sem igazítják az inflációhoz, holott az APG-nyugdíjakat általában (azaz mindazon nyugdíjakat, amelyek tekintetében nem kerül sor a PG 99. §-a szerinti összehangolásra és párhuzamos számításra) az ASVG 108h. §-a (1a) bekezdésének megfelelően már az első új nyugdíjévben kiigazítják. BF emellett az uniós jog megsértésére is hivatkozik. Az egyenlőség elvének ismertetett megsértése csak az idősebb, tehát az 1955 és 1975 között született köztisztviselőket érinti, azonban nem a nyugdíjrendszer demográfiai változásokhoz való igazításának következménye. A PG 41. §-a (2) bekezdésének 2022. január 1-jétől hatályos új változata alapján mostantól az ASVG hatálya alá tartozó köztisztviselők esetében is megfelelő azonnali nyugdíjkorrekcióra kerül sor. Ez a szabályozás a jövőre nézve megszünteti a köztisztviselőknek az ASVG hatálya alá tartozó nyugdíjasokkal szembeni hátrányos megkülönböztetését, amit a kormány törvényjavaslatának indoklásában kifejezetten a köztisztviselőkkel szembeni méltányossággal is indokoltak. Az elfogadott törvényszöveg azonban nem ír elő visszaható hatályt, így BF esetében az ASVG hatálya alá tartozó nyugdíjasokkal szembeni hátrányos megkülönböztetés továbbra is fennáll.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 4 A szövetségi köztisztviselőt a PG alapján megillető nyugdíjat a köztisztviselőnek a 2000/78/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti díjazásának kell tekinteni. Ez vonatkozik arra az esetre is, ha a PG 99. §-ának (5) bekezdése szerint járó teljes nyugdíjról van szó (lásd: a Bíróság 2015. január 21-i Felber ítélete, C-529/13, 24. pont). A nyugdíj megfelelő összegének meghatározását ezért az irányelv 2. és 6. cikkére tekintettel kell értékelni.
- 5 Egyrészt az osztrák Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási felsőbíróság, Ausztria) a PG szerinti nyugdíjak és az ASVG szerinti nyugdíjrendszer összehasonlíthatóságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában abból indul ki, hogy a közszolgálati jogviszony (ideértve a nyugdíjjogviszonyt is) és a társadalombiztosítás teljes mértékben eltérő jogterület, így a (puszta) „összevetésből” eredő alkotmányossági aggályok megalapozatlanok. Ezenkívül az osztrák Verfassungsgerichtshof (alkotmánybíróság, Ausztria) állandó ítélkezési gyakorlata szerint a jogalkotó a köztisztviselők szolgálati, illetmény- és nyugdíjjogszabályainak megalkotását illetően viszonylag tág mozgástérrel rendelkezik.
- 6 Figyelembe kell azonban venni BF azon érvét, amely szerint az osztrák jogalkotó a PG 41. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezést 2022. január 1-jei hatállyal úgy módosította, hogy azon köztisztviselők teljes nyugdíját, akik a PG alapján (csak) 2022. január 1-jétől váltak nyugdíjra (teljes nyugdíjra) jogosulttá, már a nyugdíjjogosultság megszerzését követő naptári év január 1-jén kezdődő hatállyal megfelelően kiigazítják, míg BF esetében ezt az évet még „várakozási évként” kell figyelembe venni, és BF teljes nyugdíjat csak a nyugdíjjogosultság megszerzését követő második naptári évtől kezdődően kap. Ezt a törvénymódosítást nem visszamenőleges hatállyal fogadták el, ami ellentétes lehet a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerinti, a hátrányos megkülönböztetés teljes megszüntetésére vonatkozó kötelezettséggel (lásd: a Bíróság 2019. október 7-i Safeway ítélete, C-171/18, EU:C:2019:839, 24. pont). A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az érintett nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlya súlyos sérelmének veszélye ugyan olyan közérdekű követelménynek minősülhet, ami miatt mellőzhető a visszaható hatály (Safeway ítélet, 43. pont), Ausztriában azonban a köztisztviselők nyugdíját nem a nyugdíjrendszerből, hanem az állami költségvetésből fizetik. Bár a tagállamok szociálpolitikai döntéseinek alapjául szolgálhatnak költségvetési megfontolások, az utóbbiak ugyanakkor önmagukban nem minősülhetnek a 2000/78/EK irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett törvényes célnak.